

Vyhodnotenie 42. ročníka celoštátnej prehliadky Stredoškolskej odbornej činnosti.

Stredoškolská odborná činnosť je jednou zo zaujímavých podporných aktivít, ktorá výrazne prispieva ku kvalite výchovno-vzdelávacieho procesu na stredných školách. Aktivizuje vyhľadávanie nadaných a talentovaných žiakov, podporuje cieľavedomú prácu s nimi. Rozvíja odbornú-teoretické vedomosti a odbornú-praktickú zručnosť žiakov, podporuje zážitkové tvorivé myslenie, vedie žiakov k samostatnému a aktívnemu riešeniu úloh.

Benefit súťaže spočíva v tom, že sa podieľa na rozvoji sociálneho, morálneho a vedomostného vývinu, čím prispieva k rozvoju osobnosti žiakov. Umožňuje im väčšiu angažovanosť do ďalších projektov, študijných pobytov, prezentáciu výsledkov na podujatiach ich školy, mesta, konferenciách, ale tiež publikovaním výstupov na sociálnych sieťach a v odborných médiách.

Motiváciou žiakov stredných odborných škôl je uznanie odbornej práce zo súťaže v zmysle charakteristiky foriem výkonu praktickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky. Autorom prác sa tiež otvára priestor na využitie autorských práv s cieľom aplikácie výstupov v hospodárskej praxi. Žiaci získavajú na súťaži množstvo nových poznatkov, porovnávajú si vedomosti s vrstovníkmi iných škôl z celého Slovenska, získavajú nové skúsenosti tvorivou zážitkovou formou s využívaním moderných informačných nástrojov k prezentácii práce.

Súťaž je praktickým nástrojom odbornej orientácie na vyprofilovanie žiakov k rozhodovaniu sa k príslušnému odbornému zameraniu štúdia na vysokej škole.

Tento rok bol výnimočný a súťažilo sa v režime obmedzenia fungovania škôl – dištančne. Vzhľadom k tomu, že vrcholom súťaže je verejná obhajoba, rozhodnutie uskutočniť súťaž v rozbehnutom ročníku bolo neľahké. Zohľadnili sme tu však, že súťaž podľa harmonogramu prebehla v školských kolách v priestoroch stredných škôl SR a v niektorých okresných kolách. Súčasne v e-systéme hodnotitelia mali možnosť študovať písomnú časť prihlásených odborných prác. Uvedomujeme si však, že spôsob verejnej obhajoby ústne pred OHK a diskusie v rámci prezenčnej formy súťaže je nezameniteľný. Forma verejnej obhajoby žiakov pred hodnotiacou komisiou je tréningom na získanie nových komunikačných zručností, ktoré môžu zúročiť pri ústnej maturitnej skúške. Ústna obhajoba prác SOČ vytvára reálne modelové prostredie pre akt úspešného zavŕšenia stredoškolského štúdia.

Žiaci v písomných prácach ukázali obdivuhodné množstvo vedomostí z prírodovedných, technických, humanitných a spoločenskovedných odborov. Vo svojich prácach riešili odbornú problematiku a zaujímavé témy. Rozpracovali jednotlivé kroky a pracovné postupy, určili hlavné ciele, postupy, hľadali riešenia, experimentovali, vyhodnotili a porovnávali výsledky a zistenia a navrhli ďalšie možnosti využitia v praxi. Úspech mali práce, ktorých výstupom boli návrhy na reálne praktické využitie. Pri tvorbe odborných prác pracovali žiaci jednotlivo alebo tímovo. Priestorom na ich prácu boli okrem vlastných škôl aj rôzne laboratóriá vedeckých ústavov, vysokých škôl, firmy, knižnice, múzeá a p.

Aj napriek tomu, že obmedzenie fungovania škôl v čase koronavírusu nedovolilo realizovať ústne obhajoby, ktoré sú už tradične najatraktívnejšou časťou obhajob ako aj ich diskusie, kde súťažiaci prezentujú svoje názory a postrehy ku riešenej problematike pozitívom bolo, že sme mohli uskutočniť súťaž napriek pôvodnému zázrazu nekonať žiadne aktivity neskôr usmernením dištančne.

Dištančne celoštátnu prehliadku koordinovalo, ako sme plánovali aj prezenčnú formu Krajské centrum voľného času Trenčín, ktoré komunikovalo pri hodnotení s členmi OHK všetkých odborov súťaže.

Do 42. ročníka sa zapojilo 4 368 žiakov stredných škôl s počtom prác 3 613 z 287 stredných škôl SR. Najväčší záujem bol o témy v odboroch 15, 1, 11, 12, najmenší v odboroch 07, 02, 10. Najväčší záujem žiakov o zapojenie sa do súťaže bol v krajoch **Košice, Žilina a Prešov**.

Práce na celoštátnej prehliadke prezentovalo prostredníctvom e-systému SOČ 272 súťažiacich - víťazov z 8 krajov pred 61 členou odbornou hodnotiacou komisiou, zloženou z pedagógov stredných a vysokých škôl a erudovaných odborníkov z praxe. Členov odborných komisií na základe výnimočných skúseností práce s mládežou a kvalifikačných predpokladov a vzdelania nominovali predsedovia 8 krajských komisií.

Umiestnenie krajov podľa úspešnosti od 1. do 3. miesta:

kraj Žilina získal 1. miesto v počte 34 bodov (osem 1. miest, štyri 2. miesta, dve 3. miesta),

kraj Košice získal 2. miesto v počte 14 bodov (dve 1. miesta, dve 2. miesta, štyri 3. miesta),

kraj Nitra získal 3. miesto v počte 12 bodov (dve 1. miesta, dve 2. miesta, dve 3. miesta),

v ďalšom poradí sa umiestnili kraj Trenčín s počtom bodov 11

kraj Trnava s počtom bodov 9

kraj Banská Bystrica a kraj Prešov s počtom bodov 8

kraj Bratislava s počtom bodov 6.

Tento rok vzhľadom na mimoriadnu situáciu neboli žiaci nominovaní na medzinárodné podujatie a účasť na celoštátnej prehliadke SOČ v Českej republike, pretože aj ich obmedzenie fungovania škôl postihlo tak ako nás a súťaž prebiehala tiež dištančne.

Za úspešnými výsledkami súťažiacich od školských, regionálnych a krajských kôl po celoštátne je systematická obetavá práca pedagógov škôl, ktorí v pozíciách metodikov a konzultantov podporujú tvorivú prácu žiakov. Aktívne sa podieľajú pri vyhľadávaní odborných tém, metodicky usmerňujú žiakov pri písaní prác, sú nápomocní pri organizovaní a realizácii súťaží na všetkých úrovniach. Potvrdzujú to monitorované výsledky úspešných SOČ-károv, napr. pokračovaním v štúdiu na prestížnych vysokých školách, či uplatnením sa plynule po ukončení stredoškolského štúdia v praxi. Súťaž je indikátorom kvality a úrovne vzdelávacieho procesu na stredných školách.

Vecné ceny sa v tomto ročníku nezrealizovali z dôvodu zložitosti situácie, časovej a technickej náročnosti splnenia podmienok verejného obstarávania tovarov a služieb. Všetkým súťažiacim a víťazom umiestneným na prvých troch miestach sa certifikáty a diplomy posielali poštou. Umiestnenie sa hodnotilo v poradí 1. – 3. miesto a všetci ďalší získali 4. miesto. Poradie zápisu štvrtých miest nezohľadňovalo žiadnu následnú postupnosť v umiestnení. Štandardne na celoštátnej prehliadke cenami prispieva do súťaže celý rad sponzorov, ktorí však tiež pre KOVID-19 fungovali v obmedzenom režime.

ŠIOV spolupracuje už tretím rokom s Katedrou ekochémie a rádiológie Fakulty prírodných vied, UMC v Trnave a Okresným úradom, odborom školstva Trnava na udelení ceny „Zelený anjel“ s podporou v odboroch súvisiacich s ochranou životného prostredia a udelením ceny za najlepší projekt SOČ.

Intenzívna podpora nadaných a tvorivých žiakov formou súťaží podporovaných ministerstvom je jedným z efektívnych nástrojov pri riešení poklesu záujmu žiakov základných škôl o štúdium na stredných školách.

Nasledujúci 43. ročník celoštátnej prehliadky SOČ sa uskutoční v priestoroch SOŠ stavebnej v Trenčíne pod gestorstvom Krajského centra voľného času Trenčín. Veríme, že tento ročník už bude prebiehať tak ako po minulé roky, prezenčne.